

והתפלל על הדור וזכה. וכן הפסוק תובע "כי מי נח זאת לי" (ישעיהו נד, ט)

וצריך להבין, אם נח לא היה ראוי, א"כ מה התביעה עליו שלא התפלל. ביאר המשגיח באופן כזה, מפורש בחז"ל (שם) שגדעון בן יואש, לא היה ראוי מצד עצמו, ובגלל שהתפלל על כלל ישראל, עלה ונתעלה, וזכה להיות מנהיג הדור, אף שלא היה מעיקרא זכאי בן זכאי. רואים כאן יסוד גדול, שהמתפלל על אחרים, עצם פעולה זו, מעלה אותו להיות בדרגה אחרת, ומחמת התפילה נעשה ראוי לכן נח היה צריך להתפלל על דורו, אף שלא היה ראוי מצד עצמו, ורק מצא חן, מ"מ אם היה מתפלל, היה נעשה ראוי, והיה יכול לבטל את גזרת המבול.

כשרואים עץ חולה

איתא בגמרא, אילן המשיר פירותיו, יקשור עליו חוט שני להודיע צערו לרבים, דהעוברים ושבים, בראותם זה יבקשו רחמים. (עי' שבת סז.) אמר המשגיח בשם רבי ירוחם, רואים מכאן, עד כמה היו כולם משתתפים בצער חבירם, דבראותם אילן מתליע, מבלי שיתבקשו, כל עובר ושב פשוט, היה מתפלל ומבקש ישועה! שהרי לא אמרו בגמרא, שאם יעבור איש כמו החפץ חיים! יבקש רחמים, אלא על כל אחד ואחד מהעוברים! ונוכל להתבונן עד כמה התרחקנו ממדרגתם, שהם, אפילו חוט שני הקשור באילן הספיק להם כבר, בכדי שיתעוררו מעצמם, להשתתף בצער חבירם, עד כדי בקשת רחמים. (דחו"מ א, ג.)

מה עיקר ומה טפל

אברך אחד, התנצל בפניו שלא היה, בגלל שהיה טרוד. אמר לו המשגיח, אדם לא יודע כמה גדולה האחריות עליו, תבעו מנח את כל מי המבול, משום שלא ביקש על בני דורו, לאדם יש טרדות, יש משפחה, אך צריך לדעת מה עיקר ומה טפל!

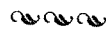
כשדברו ע
שהוא גדר
להיות על
יסוד הבר
אדע" (בר
חומר הת
כשאדם ד
לו כלום

זריעה וצמיחה בתפילה

עוה"ז מקום הזריעה

אמר בשם רבי ירוחם, איך שייך לקנות נצחיות, בזמן שנמצאים בעולם שהוא תחת גבולות של זמן. ביאור הדבר, אם חושבים, שפה בעולם הזה עושים, ושמה משלמים, אכן קשה, אך הפשט הוא, העוה"ז הוא עולם הזריעה, בקרקע יש כח יניקה וצמיחה, ומגרעין אחד יכול לצמוח גרעינים רבים בלי גבול ממש, וזה סוד העולם הזה.

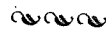
הכל
הוא
(כנ"ל)
ברכות!

גופא,

מעשה על המים

רבקה אמנו, עשתה מעשה חסד עם מים, וממעשה זה נבנה כלל ישראל, זה לא שכר, זה זריעה, כשהזריעה כראוי, צומח מזה לאין שיעור.

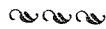
זריעה וצמיחה של התפילות

גם בעולם הזה, יש זריעה וצמיחה כל יום, תפילת שחרית מצמיחה כח ומזון רוחני עד מנחה, מנחה עד מעריב, כמבואר בכוזרי, "ברכת התפילה מתמדת עליו עד עת תפילה אחרת, כהתמדת כח סעודת היום, עד שיסעוד בלילה" (כוזרי, מאמר ג')

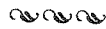
קדושת שבת

כל החיים צריך לחיות בגדר זריעה וצמיחה, קדושת שבת היא מקור הקדושה, ומשפיע על כל ימי השבוע, כמבואר בראשית חכמה, וזהו ג"כ ענין זריעה וצמיחה.

מתוך דבר הלכה

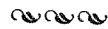
"אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה" (ברכות לא.). הביאור בזה, כיון שהדרכים בחזקת סכנה, צריך שיפרד מתוך דבר הלכה, ואז יש כאן זריעה! ויהיה המשך של צמיחה בדרך.

מכלכל חיים בזכות יצחק אבינו

"מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים רבים, סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים, ומקיים אמונתו לשיני עפר". מבואר בספרים, שברכה זו היא כנגד יצחק אבינו, ובזכותו יש חיים ופרנסה, וכן הגאולה העתידה בזכותו (כמבואר בשבת פט.). ומה היה כוחו, אמר המשגיח, יצחק אבינו זרע טוב, בלי הפסק.

יצחק אבינו עולה תמימה, בכח היראה שהיא התבטלות גמורה, עשה זריעה טובה ואמיתית, בלי הפסק ומחיצות. וכן אמרו (מדרש תהלים מזמור פא) "יצחק קראו שדה" שהוא מקום זריעה וצמיחה, וכל הגאולה תלויה בצמיחה, כמו שאומרים בתפילה, ומצמיח ישועה - זרע צדקות מצמיח ישועות.

צ.פ.פ. - יצחק אבינו

אמר המש
הפסק! הה
כי לא מפ

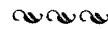
הזכיר או
ותפילת ד
בתפילה,
הפסק!!

"משל לז'
אף הוא ז'
שאל המי
בתפילה

תפילה מוכרחה לפעול

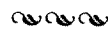
חלות היצר

אמר המשגיח, בני אדם מתפללים ורואים שהמצב לא השתנה, וחושבים שהתפילות לא התקבלו, ויש מקום לחלות היצר, להרהר שמא החטאים שלי מונעים, ולכן מפסיקים להתפלל, וזה טעות!

תפילה מוכרחה לפעול

אמר בשם רבי ירוחם זצ"ל, תפילה היא מציאות שצריכה לפעול, ולשכור מחיצות, ואפילו אדם שיש לו חטאים, אם מתפלל, התפילה מוכרחה להתקבל ולפעול, אין בכח שום חטא למנוע מתפילות לפעול, כיון שתפילה זה מציאות, וסוף סוף מוכרח לפעול, רק לא יודעים מזה! ובני אדם מתחילים להתפלל, ונעצרים.

אין סיבה להעצר

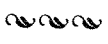
אין שום מקום לייאוש, ואין סיבה להעצר! זה ודאי שאם מתפלל, התפילה תתקבל, רק יש כאלו שצריכים תפילה אחת, אחרים ב' תפילות, ואחרים יותר. משה רבנו התפלל תקט"ו תפילות שיכנס לארץ ישראל, עד שבורא עולם אמר לו "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד" (דברים ג, כו), ואיתא, שאם היה מתפלל עוד תפילה

קיב

לקט

רשימות

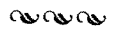
אחת, היה פועל בתפילתו.

יחזור ויתפלל

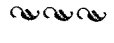
אמרו בגמ' (ברכות לב:) אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה "יחזור ויתפלל" שנאמר "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'", מפורש בגמרא, שאין סיבה להתייאש ולעצור מלהתפלל.

אנחנו היינו אומרים, אם רואה שלא נענה, סימן שהוא חוטא, ולא רוצים לתת לו מה שמבקש, אבל הגמ' אומרת, שהמטרה שהוא לא נענה, כדי "שיחזור ויתפלל" וכנראה שבמצב של תפילה, יש תועלת עצומה, עד שרוצים לטובתו, שיחזור ויתפלל, יחזור ויתפלל!

לא כאברהם שאמר עד עשרה

הזכיר משאחז"ל שבחו של משה רבנו, (עי' זוה"ק ח"א ק"ו) לא כנח שלא התפלל על דורו, ולא כאברהם שאמר עד עשרה, אלא כמשה שהיה רועה נאמן ולא נעצר, ואמר "ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (שמות לב, לב) רואים שתפילה יכולה לפעול, ומוכרח לפעול, אפילו אם אין זכויות!

דברי רבנו בחיי

"וצריך אתה לדעת כי כח התפלה גדול, אפילו לשנות הטבע, ולהנצל מן הסכנה ולבטל הנגזר. לשנות הטבע - מיצחק וכו' ודרשו רז"ל, מפני מה נתעקרו האמהות מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים. בארו לנו בכאן, כי לא בא העקרות לאמהות אלא מפני התפלה, וכשהתפללו, בזה נשתנה בהן הטבע. להנצל מן הסכנה - ממה שכתוב (תהלים קז, כג) יורדי הים באניות וכו' ויצעקו אל ה' בצר להם, וכתוב בתריה "יקם סערה לדממה ויחשו גליהם", ומכאן שהתפלה מגינה על הסכנה. לבטל הנגזר - מחזקיה שהוסיף לו הקב"ה ט"ו שנה בכח

התפלה
חמש ע
והועילו
בכח הו
שמשם

לקט

רשימות

קיג

התפלה, שנאמר "שמעתי את תפלתך ראיתי את דמעתך - הנני יוסיף על ימיך
חמש עשרה שנה" (ישעיה לח,ה), ומלת יוסיף לאות, שהיה זמנו קצוב ונגזר.
והועילה לו תפלתו לבטל הנגזר, ואפלו מה שגזר עליו הש"י אפשר לו להתבטל
בכח התפלה, וכו' הודיענו בכאן, שהתפלה למעלה מן הנבואה, כלומר מן המקום
שמשם תוצאות הנבואה לנביאים." (רבנו בחיי דברים יא,ג)

זר
ש

לו
ל'
וור

פלל
צר,
מות
!!

טכנה
זהות
קרות

קו אל
תפלה
בכח

הירידה ה
עצמו, לקן
ישראל כ'
שנה אחרי

בימים נור;
זמן של ה
"והמכשלה
להבהל מננ
"שבע יפול
והכונה לעו
שמתיצב ונ

באומות הע
גמורה, כמע
ושיניתית", א
לישועת ה'.

"שבע יפול ז'
ולכן עדיין ו
שהאדם במצ
עולו! ההברל

שבע יפול צדיק וקם

תפילת חזקיהו המלך

המשגיח היה מדבר בכמה אופנים, איך שצריך לא להבהל מנפילה, פעם תיאר את הגמרא (ברכות י.). איך חזקיהו המלך, היו לו מעשים טובים לאין שיעור, ואחרי כל מעשיו הגדולים, בא אליו ישעיהו הנביא, ואומר לו בנבואה "כה אמר ה' צו לביתך, כי מת אתה ולא תחיה", מת אתה בעולם הזה ולא תחיה לעולם הבא.

והנה חזקיהו המלך, לא מאכד את רוחו! ואומר לו, אתה נביא ה', נביא אמת, אני מאמין באמונה שלמה שזה אמת, "אבל" כלה נבואתך וצא, כך מקובלני מבית אבי אבא, "אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים!" רואים איך המלך חזקיהו, לא איבד את רוחו ונעמד בתפילה.

לא איבד רוחו

ציור יותר גדול מחזקיהו, יש לנו משמשון הגיבור, שהיה במצב של שפלות וירידה הכי גדולה, שהרי היה תמיד גיבור אדיר, וניהל מלחמות לבד, עד שסר כוחו מעליו "ויאחזוהו פלישתים, וינקרו את עיניו, ויאסרוהו בנחשתים, ויהי טוחן בבית האסורים" (שופטים טז, כא) ועכשיו שרוי בשבי, מושפל, כוחו סר מעליו, ועוד נקרו את עיניו, ואמרו לו לשחק לפניהם, ובחושך הגדול הזה, הוא לא איבד את רוחו, ונעמד להתפלל.

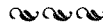
שמשון הגיבור, ידע את תפקידו בחיים, לערוך מלחמות נגד פלישתים, ובמצב של

לקט

רשימות

קטו

הירידה הכי גדולה, בחושך הכי גדול, הוא לא איבד רוחו, והתפלל! ונטל על עצמו, לקחת נקמה שלא עשה כל ימי חייו, ואיתא בחז"ל שבזכות זה היה שופט ישראל כ' שנה אחרי מותו, (עי' רד"ק שם, לא) בשמים היה לו דין שופט, עשרים שנה אחרי מותו.

יסוד לימים נוראים

בימים נוראים היה המשגית מדבר, שר"ה וינס הכיפורים, הם ימים של אור, וזה זמן של התקרבות, זמן שעושים קבלות, אבל צריך לדעת יסוד גדול ונורא "והמכשלה הזאת תחת ירך" (ישעיה ג,ו) יגיעו ימים של ירידה, והיסוד הוא לא להבהל מנפילה! – "שבע יפול צדיק וקם".

"שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד, טז) ביאר בשם המהר"ל, שבע זה מספר שלם, והכונה לעולם, יהודי נופל ותמיד קם! יהודי שלא מאבד את העשתונות, יהודי שמתיצב ומחכה לישועת ה', הוא הצדיק שהפסוק מדבר עליו, והוא יזכה לישועה.

לא היכיתי ושינתי

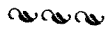
באומות העולם כתוב, שבזמן שהם מקבלים מכה מאת הבורא, הם נוחלים מפלה גמורה, כמשאחז"ל (ילקו"ש ואתחנן תתכה) "אמר הקב"ה, מעולם לא הכיתי לאומה ושינתי", אבל ההנהגה עם כלל ישראל היא אחרת! ויהודי תמיד, יכול לצפות לישועת ה'.

שבע יפול צדיק וקם

"שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד, טז) הביאור בזה, שהצדיק נופל אך לא מתייאש, ולכן עדיין נקרא צדיק. כיוון שיש לו תקוה להתיצב על דרך הטוב, וכל זמן שהאדם במצב של "וקם" הוא עדיין צדיק, וברגע שהוא מתייאש, אז נעשה פורק עול! ההבדל בין צדיק ופורק עול, הוא במחשבות שלו, בשעת נפילתו...

היה מדבר שאסור להבהל, ולפחד ממצב של נפילה, רק מיאוש צריך להזהר, ברגע שאדם משלים עם המצב של נפילה, אז הוא בסכנה. היה אומר שזה יסוד גדול, שאפילו למדנים ובקיאים גדולים, לא יודעים אותו, **אפשר ליפול אלף פעמים ועדיין נשאר צדיק**. בלי יאוש, האדם נשאר במצב של עול תורה ועול יראה, "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" (ברכות לג:), כל זמן שלא מתייאש, עדיין נקרא מקבל עול מלכות שמים, וכשמתיאש ח"ו, נעשה מומר לדבר אחד, והוא "אויס" צדיק. אדם שנופל כסדר הוא לא מופרך. "שבע יפול צדיק וקם".

ההבדל בין צדיק לרשע

הרשעים כתוב עליהם שהם מלאים חרטות, והצדיקים כתוב עליהם "שבע יפול צדיק וקם". כל ההבדל הוא, במה שעושים אחרי הנפילה, הרשעים נשארים בזה, והצדיקים קמים "שבע יפול צדיק וקם".

המשגיח ה
היה עצור
עליו. כשה
יודע, אם נ
לשמוע בק
מה זה ישי
באמת. אמ
של הבעלי
בעצמו, מו
והאחרון ה
וכאן התח
באגרתו "ן
כמה וכמה
אדם!" וזה
וזה למדנו
ממשיך הו
עם עצמך.
לימוד ותפ
תמיד צרין

חיזוק לגדולי עולם

בנחת לכל אדם

המשגיח הלך פעם לבקר, את אחד מידידיו, מהגדולים אשר בארץ, הגדול הזה, היה עצור בביתו, מחמת מצב בריאותו, ותבע מעצמו ביותר ורוחו היתה קשה עליו. כשהמשגיח נכנס לבקרו, סיפר לו ידידו, שהרופאים גזרו עליו מנוחה, ואינו יודע, אם מותר לשמוע להם ולהקל, להשאר במנוחה, אמר לו המשגיח, חייבים לשמוע בקולם! אמר לו ידידו, הם אומרים שצריך מנוחה בבית, כי אינם יודעים מה זה ישיבה, לו ידעו, היו אומרים, שעלי ללכת לישיבה, כי שם יש לי מנוחה באמת. אמר לו המשגיח, אינני אוהב לתת מוסר לאנשים חולים, אמנם, זה הנוסח של הבעלי מוסר, שלא למדו בקעלם! נכון מוסר תובע דין עם עצמו, ולא להאמין בעצמו, מסכנת השפעת היצר הרע, אבל בקעלם חינכו אותנו, שהיסוד הראשון והאחרון הוא, לעבוד בנחת!

וכאן התחיל המשגיח, לנגן בקול נפלא, של למוד המוסר, את דברי הרמב"ן באגרתו "תתנהג תמיד לדבר כל דברך בנחת לכל אדם ובכל עת" חזר המשגיח, כמה וכמה פעמים, על קטע זה ואמר, הרמב"ן כותב שצריך לדבר בנחת "לכל אדם" וזה כולל גם את האדם עצמו. גם אתה אדם, וצריך לדבר גם לעצמך בנחת, וזה למדנו בקעלם הלוך וחזור בנחת! בנחת! בנחת!

ממשך הרמב"ן "ובזה תנצל מן הכעס" מבואר בדבריו, שאסור להיות בכעס, גם עם עצמך. ברצוני לשאול אותך, אם תבוא לבקר חולה אחר, האם תתבע ממנו לימוד ותפילה, בדיוק כמו שהוא בבריאותו, ככה גם צריך לדרוש מעצמך! חיזוק תמיד צריך, אבל בנחת, בנחת, בנחת.

מעשה עם גדול הדור

סיפר המשגיח, אודות אחד מגדולי הדור (רשכבה"ג לפני כמאה שנה) שהיה חולה מסוכן, וכשנודע לו דבר מחלתו, השפיע הדבר לפי ערכו על הרוח שלו. נכנס אליו אחד ממקורביו המכונה "רבי אליעזר שוחט" וכשראה את פני רבנו, שאינם כימי קדם, התחיל לדבר עמו קשות. ואמר, רבנו הגדול אתה מנהיג הדור, אתה הוא זה שנושא את משא העם, אתה זה שנכנסים אצלו חולים, ושבורי לב, קשיי יום, ובעלי נסיונות אחרים, נכנסים שבורים, ויוצאים מחוזקים, נכנסים מרי נפש ויוצאים עם עדוד וגבורה, והנה היום, נכנסים ורואים את גדול הדור, במצב חדש שאינו מתאים למנהיג הדור. כהנה וכהנה דיבר השוחט הנ"ל, והנה אותו גדול הדור, שמע את הדברים, וברגע נתהפך מצבו, וחזר לאיתנו, ויהי למעיין מים חיים לכל רואיו כימי קדם, והיה אומר ר' לייזר שוחט, הציל אותי ע"כ.

המשגיח סיפר את העובדא הזו ואמר, אנשים אחרים שומעים כאלו דברי תוכחה, ולא חוזרים לעצמם, אבל אותו גדול הדור שמע, וקיבל, ויצא מאפילה לאורה, וכ"כ למה, כיון שהוא בעצם ידע את הכל, וגם רצה לצאת מהמצב שלו, רק "איך חבוש מתיר עצמו מבית האסורים", אבל כשהגיע מישוהו מבחוץ לסייע לו, הוא הושיט את ידו! והחזיק בו בכל כוחו, ויצא מבית האסורים שלו.

תחילתו של רבי עקיבא

ידוע המעשה עם רבי עקיבא, שהיה בגיל ארבעים, ועדיין לא למד תורה, וכשראה איך אבנים שחקו מים, "מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו, מה רך פסל את הקשה, דברי תורה שקשה ככרזל, על אחת כמה וכמה, שיחקקו את לבי, שהוא בשר ודם, מיד הלך ללמוד תורה, הלך הוא ובנו, וישבו אצל מלמדי תינוקות" כו'. (עי' אבות דר"נ פרק ו')

אמר המשגיח, זה פשוט שהמחזה הזה, איך אבנים שחקו מים, היה במקום גלוי, וגם אחרים ראו את זה. ועם כל זה, לא שמענו, שכל מי שעבר שם, מיד הלך ללמוד תורה, אפילו שהיה בגיל ארבעים, ומאי שנא רבי עקיבא. ביאור הדבר, רבי עקיבא רצה ללמוד תורה, אבל להתחיל מאוחר צריך גבורה עצומה, לשבור את כל המחיצות שיש, ולא להעצר מקשיים ובזיונות, אך הואיל והיה לו רצון ותשוקה, לצאת מבית האסורים הזה, הוא הושיט את ידו, וחילש מי

שיוציא או
הלך ללמוד
עליו "רבו
וזה ביד כ
"קרוב ה'

וזה לשון
לילך בדרך
במדותיה,

"רוח איש
איש, כשו
יכלכל מד

וזה לשון

בשעת הו
עליו רוח
יא.ב). אמ
שייכת לנ

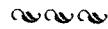
פעם סיפו
"ונחה ענ

לקט

רשימות

ק"ט

שיוציא אותו, ולכן כשראה איך אבנים שחקו מים, מיד דן קל וחומר בעצמו, וכך הלך ללמוד תורה, ונעשה רבי עקיבא, מוסר תורה שבע"פ, אשר משה רבנו אמר עליו "רבנו של עולם יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי" (מנחות כט:). וזה ביד כל אדם, לחפש, מסייעים לצאת מכל מצב, ואז יראה את עזר ה' ויזכה. "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת".

העיקר תלוי ברוח

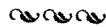
וזה לשון הגר"א "המעשים הם לפי הרוח, וכמו שהרוכב על הסוס יכול להכריחו לילך בדרך הישר על ידי יגיעה, אף אם הוא סוס רע, כן אף מי שנפשו רעה בטבע במדותיה, העיקר תלוי ברוח". (אבן שלמה פרק א, ה)

"רוח איש יכלכל מחלהו" (משלי יח, ד), "השמחה באה על ידי הרוח וזהו רוח איש, כשהאיש תמיד בשמחה הוא יכלכל מחלהו, אף שתבא עליו מחלה ח"ו, הוא יכלכל מחלהו, בשמחתו יבטלנה" (גר"א שם).

וזה לשון רבנו יונה "שמחת הלב, סיבת רפואת האדם מחליו" (משלי יז, כב)

בשעת הוצאת ספר תורה, בשלש רגלים אומרים, ויתקיים בנו מקרא שכתוב "ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'" (ישעיה יא, ב). אמר המשגיח, תקנו לומר תפילה זו, לכל אחד ואחד, רואים שהרוח גבורה שייכת לכל אחד.

פעם סיפר על עצמו, שהיו תקופות שהיה מתעורר בבוקר, ופסוק זה נמצא בפיו, "ונחה עליו רוח ה', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'".

שהיה חולה
שלו. נכנס
בנו, שאינם
הדור, אתה
י לב, קשיי
ם מרי נפש
במצב חודש
אותו גדול
ין מים חיים

ברי תוכחה,
יליה לאורה,
זלו, רק "אין
זייע לו, הוא

ירה, וכשראה
ה רך פסל את
ז לבי, שהוא
זינוקות" כו'.

במקום גלוי,
שם, מיד הלך

צריך גבורה
ות, אך הואיל
ידו, וחפש מי